

Tich• & spol

DATABÁZA DIVADELNÝCH HIER

**AUTORSKÉ PRÁVA NA HRY SÚ VYHRADENÉ. ŽIADEN TEXT NESMIE BYŤ
POUŽITÝ NA ĎALŠIE ŠÍRENIE BEZ PREDCHÁDZAJÚCEHO PÍSOMNÉHO
SÚHLASU AUTORA.**

All right reserved.

*Vynechali sme niektoré strany a v prípade, že chcete s textom pracovať a ďalej ho šíriť,
ozvite sa nám, prosím mailom: tichoaspol@gmail.com. Ďakujeme za pochopenie.*

Miloš Janoušek, Viki Janoušková

ZAPLAVENIE

groteskná feéria pre dvoch hercov a kúzla

Osoby a obsadenie:

ONA (aj ako Starec, aj ako Mladý)

ON (aj ako Miguel, aj ako Vojak)

JOAQUINO, STARÝ, ARCHIE

FELIPE, STOTNÍK, JEFF

Peróny. Všade. Akési železničné uzlovisko, výhybisko. Kol'ajnice nevidíme, len samé peróny. Všetko je šedé, pokryté studeným modrým svetlom. ON, s klobúkom na hlave, sedí na jednom z perónov na kufri, uprene pozerá pred seba. Ozvú sa bežiacie kroky, ON apaticky pozrie doľava, potom opäť ľahostajne uprie pohľad pred seba. S kufrikom pribieha po špičkách -sprava - ONA s nošou na ramene, keď ho zbadá, zvolní a tvári sa, akoby na nástupišti nikto okrem nej ani nebol.

ONA chodí po peróne, potom sa nenápadne priblíži k výhybke. Akoby ju táto priťahovala, trochu natiahne ruku, pokus o dotyk a vzápätí ju stiahne späť. ON sedí apaticky a pozerá pred seba, akoby ju ani neregistroval. Len vždy v momente, keď sa ONA priblíži k výhybke, posunie si klobúk na oči a nenápadne ju pozoruje. Táto hra sa niekoľkokrát zopakuje, až nakoniec ONA zatne ruky v päst', rázne zatrasie rukami akoby vybojovala nejaký vnútorný boj a odíde bokom.

ONA: *(akoby mimochodom)* Čakáte? Na vlak?

ON: *najprv nepovažuje za potrebné odpovedať na takúto otázku, potom na ňu pozrie výrečným pohľadom a znovu pozerá pred seba.*

ONA: *(rozpačito)* Aj ja – na vlak.

ON: *(nezúčastnene mlčí)*

ONA: Príde? Teda - ten vlak...

ON: *(Mlčky pokrčí plecami)*

ONA: Neviete?

ON: *(opäť na ňu pozrie, potom odvráti pohľad pred seba.)* Viem. .

ONA: Aha?! Kedy?

ON: Čoskoro...

ONA: Čoskoro?

ON: Uhm. *(pozrie na nebo, potom dodá)* Vo štvrtok....

ONA: Dnes je pondelok.

ON: *(pokrčí plecami, akože on za to nemôže)*

ONA: Aha...Rozumiem. Ale určite príde?

ON: Asi...

ONA: Asi vo štvrtok...?

ON: Asi asi príde...

ONA: Už ste ho tu niekedy videli?

ON: Tu nie. Nikdy som tu nebol...

ONA: Ani vo štvrtok?

ON: Ani vo štvrtok, ani v žiaden iný deň...

ONA: A odkiaľ viete, že...

ON: Neviem. Len predpokladám.

ONA: *(trochu skleslo)* Aha... Prepokladáte... Jasné – veď aj štvrtok je celkom pekný dátum...

Mlčia. Keď už je ticho neznesiteľné, ONA vytiahne z vrečka kabáta loptičky a začne žonglovať. Vždy, keď jej loptička padne na zem, ofúkne ju a opráší. ON ju pozoruje.

ON: Všade je len sneh. Sneh, zima, tma a popol. *(Nohou prehrabne prach pred sebou)*. Veľa toho nezostalo.

ONA: *(prestane sa hrať a uprene sa zahľadí na spoločníka)*

ON: Pamätám si, keď ešte bola tráva zelená, nebo modré a vzduch čistý. V lesoch behali zvieratá a v potokoch plávali ryby. Všetko vyzeralo inak. Lenže vtedy ešte ... *(pozrie na ňu, zaváha a povie niečo iné)* bolo všetko inak...

ONA: *(pokrčí plecami a ďalej sa pokúša žonglovať. Vyhadzuje loptičku, zabolí ju v lopatke a jednu vyhodí tak vysoko, že sa už nevráti. ON nedôverčivo na ňu pozrie, ona nereaguje. Chvíľu s vyvrátenou hlavou pozerá do neba a čaká. Keď sa nič neudeje, pokrčí plecami a ide k noši. Prehrabuje sa v nej, niečo hľadá. Keďže hľadaný predmet nenájde, rázne obráti nošu dolu hlavou a obsah vysype na zem. V noši je neuveriteľná zbierka bizarných predmetov – kosť, rugbyová lopta, módny časopis, basebalová pálka, vojenský prilba a pod. Prehrabuje sa v nich, až nakoniec nájde novú loptičku. Nohou elegantne zhrnie predmety na kopu a opäť sa pokúša žonglovať. Vtedy z neba padne stratená loptička, najprv jedna, potom ešte niekoľko ďalších. ONA v pomykove pozrie na popadané loptičky a na tie, čo má v rukách, potom opäť pokrčí plecami, padnuté loptičky elegantne nohou prikopne k hromade vecí a pokračuje v žonglovaní)*

ON: *(uprene sa pozerá na nošu)* Tá noša...

ONA: *(roztržito)* Áno? *(V rozpakoch si ju tiež preštuduje, nevidí však na nej nič zvláštne ani podozrivé)* Trochu starobylá, že? Nie je dosť trendy!? No, nie je to kabelka od Vuittona... Ale ja mám k nej sentimentálny vzťah. Stále len lietam z miesta na miesto, zo svetadielu na svetadiel, poletujem v čase a v priestore a táto kabelka je vždy so mnou. Je to jediná moja stála istota. *(Chce si je ešte obzrieť, ako ju však zdvihne k očiam, odrhne sa popruh)*. No, ani tá nie je veľmi pevná... *(Vytiahne veľkú sicherhajcku a popruh ňou prišpendlí)*.

ON: Niečo mi pripomína.

ONA: Fakt? Aj mne... Napríklad jesenný Londýn 1986. Smog *(predvedie)* . Big Ben *(predvedie)*. Jack Rozparovač... *(predvedie)* Alebo zimu v Tibete *(predvedie tibetského mnícha)*. Alebo jeden horúci deň. Strašne dlhý a strašne horúci deň v Mexiku...

ON ju už okázalo ignoruje, očividne otrávený z jej reči. Obráti sa k nej chrbtom a pozerá do neba. ONA sa nenápadne presunie k výhybke. Ozvú sa bežiacie kroky a zrazu sa na boku – zľava - javiska objavia dve postavy. ONA prehodí výhybku a postavy zmenia smer, zvuk vlaku prehluší aj obraz – TMA.

II: OBRAZ – DLHÁ HORÚCA OBEDNÁ SIESTA

Zmena osvetlenia na svietivé farby. Jedna z postáva, ktorá v predchádzajúcom obraze prebehla javisko sedí na stoličke pred stienkou – v tieni, kontra svieti pred neho - sombrero hlboko v čele, pozoruje špičky svojich nôh v sandáloch.

JOAQUÍN: *(pre seba)* ... že stačí chvíľka nepozornosti a horúce slnko uloví nechránenú kožu prstov a priehlavku nohy... rozsiahla slnečná plocha ... úskočne sa sťahuje ku končatine... *(víťazoslávne)* ...no vždy vo chvíli, keď sa žeravé pazúry užuž chystajú zaťat' do nohy... *(vychutná si riešenie)* uhnem do bezpečného tieňa! Stačí o pár centimetrov, ale aj to ju zachráni... nohu... a stačí aj na zaplašenie nekonečnej obednej nudy... Siesta!!!!... Keby aspoň muchy, ktoré zvyknú... Ten starec je ale zaujímavejší, dnes je tu nejak živo!...

(Zo sedej steny sa vyľne ONA, s nošou cez rameno, trčia z neho nejaké zvitky.)

Na ľudoprázdnej ulici by bolo nemožné prehliadnuť aj nenápadnejšieho tvora než je táto postava ... v otrhaných handrách... v čom je iní ako tuláci... je ten vak... prevesený cez rameno - a z neho... trčia tie biele konce... zvinuté papierové rúrky – No to je blázon...!

(ONA ako starec sa pohne z tieňa od steny a pomaly, akoby v spomalenom filme sa hýbe a vyjde z javiska)

Je to blázon. Vystrčí sa na obedňajšie slnko! Som zvedavý, kam až stihne dôjsť... kým ho to zloží... Odhad - k najbližšiemu rohu, najskôr asi pred Vasquézovým obchodom so zmiešaným tovarom.... Kým príde na križovatku, bude musieť totiž prekročiť alebo obísť vychudnuté psy v tieni Lopézovho holičstva... Čo budem robiť, až to starca vystrie... do prachu... cesty? ... Ále, jeho problém... teplo. Pozri, on stále ide! No ide... Vlečie sa!...

(Z prítmnia výčapu sa vynorí Felipe. Sadne si na priedomie vedľa Joaquína, potom pozrie smerom, ktorým sa upiera Joaquínov rozostrený pohľad. Z druhej strany javiska, ako zašla, vynorí sa znovu ONA ako starec. Chvíľu ju aj Felipe pozoruje - jednak preto, lebo sa domnieva, že sa to patrí a jednak má pocit, že v tom nemôže nechať Joaquína samotného. Potom sa pokúsi obrátiť späť k Joaquínovi. Usúdi však, že by ho to veľmi vyčerpalo a radšej preto zostane meravo sedieť tvárou do ulice. Obaja mlčia.)

Mlčanie napokon preruší Joaquín.

JOAQUÍN: (vytlačí zo seba s námahou) Vasquézov obchod...

FELIPE: (snaživo pritaká bez toho že by tušil, o čom Joaquín hovorí) Sí...!

(Zdá sa, že všetko pôjde podľa Joaquínových predstáv, keď starec urobí čosi nečakané, odbočí k Joaquínovmu výčapu. Obaja, Joaquín aj Felipe, ho pozorujú s mlčanlivým úžasom. ONA ako Starec sa potácavým krokom priblíži k drevenej budove. Navzdory očakávaniam zostane stáť vonku, nevojde a uprene pozoruje stenu. Joaquín s Felipem s namáhavou otočia hlavu, že čo starého muža na stene zaujíma. Joaquín nakoniec s uspokojením konštatuje, že jeho stena je v poriadku a presunie pohľad k starcovi. Felipe spoločníkov nečakaný manéver nezaregistruje a ďalej študuje popraskaný náter steny.)

Starec zloží z chrbta vak. Vyberie z neho jeden papierový zvitok a kladivo a pomalými, rozvážnymi údermi začne pritlkať na drevenú stenu plagát. Keď pribije posledný klinec, hodí kladivo naspäť, vak si prehodí cez plecia, akoby chcel ísť preč.)

JOAQUÍN: Videl si to?

FELIPE: *(Felipe konečne odvráti pohľad od steny. Poteší sa, že jeho trpezlivosť bola odmenená)* Uhm, uhm!...

JOAQUÍN: Videl si to? Na moju stenu! Pritlkol to na *moju* stenu!!

FELIPE: *(Felipe pre istotu ešte raz pozrie na drevenú stenu, zmení výraz na rozhorčený)*

To je fakt nepredstaviteľné!

JOAQUÍN: To sa môže, len tak prísť a prilepiť plagát na cudzí dom?

(Nakoniec sa Joaquín predsa len vztyčí a zamieri k votrelcovi – keď však je pri ňom, zmení smer a obráti sa k plagátu. Veľkými, čiernou farbou nahrubo napísanými slovami tam je:

BLÍŽI SA KONIEC SVETA!)

JOAQUÍN: Blí-ži sa ko-niec sve-ta...“ *(Keď jeho prst absolvuje druhé kolo a dostane sa znovu na koniec, prichádza ON..)*

ON: *(ON ako Miguel)* Hej, Joaquino!

JOAQUÍN: *(zistí, že ONA ako starec odišla...)* Hej aj tebe...

ON *(nenápadne pozerá za ňou)* Vyzdobil si si krčmu? Bolo už na čase...

FELIPE Nejaký cudzinec pribil na Joaquínovu stenu plagát. Vraj bude koniec sveta...Tam píšu...

ON: Hej? A ako sa to má stať? Atómová vojna? Ekologická katastrofa? Meteorit z vesmíru? Pandémia? Biblických sedem rán? *(Chvíľu márne čakal na odpoveď)* - Máš málo informácií, Joaquino!.. *(zasmeje sa nakoniec ON -Miguel, až sa od námahy rozkašle a odchádza. Za ňou zakričí, ale nenápadne, aby ho Joaquín nepočul)* Hej, počkaj!...

JOAQUÍN: Idiot... *(zakričí za ním)* Ničomu nerozumieš, ty hlupák!

ON: *(K Joaquínovi)* Máš málo informácií o svete, Joaquino. Veľmi málo... *(odíde za ňou)*

JOAQUÍN: Len idiot môže behať v obedňajšej horúčave.. *(a rozvalil sa do tieňa.)*. Ako sa

to takto môže - na *moju* stenu..?

FELIPE Uhm...

(V diaľke sa ozve hrmot vlaku. Približuje sa. Felipe pozrie hore - obloha mení farbu a nebo sa stávalo stále viac a viac oceľovo sivé. Stuhne a ticho akoby zakňučí... Zvuk vlaku prehluší aj obraz - TMA.)

III. OBRAZ

Svetelne sa opäť prel'neme do atmosféry stanice.

ON: *(uprene na ňu pozerá)* Takže starec... Kto by to povedal...

ONA: Aký starec...?

ON: *(napodobní jej pohyb/chôdzu zo Siesty)*. Stále som mal pocit, že mi niekoho pripomínate. Že sme sa už niekde stretli. A dokonca nie raz...

ONA: Takže žiadne cestovanie s cestovnou kanceláriou?

ON: Vyzerá to tak... Stredoveká Florencia, antický Rím, staroveká Čína...

ONA: Treba si nejako vyplňať čas.

ON: Vy tomu hovoríte „vyplňanie času“? Ja to beriem skôr ako poslanie. Služobnú cestu. Dnes sem, zajtra späť o štyri storočia a do celkom iného kúta sveta.

ONA: *(zmierlivo zdvihne ruky, akože je to vec názoru. Potom, tak ako už párkrát predtým pohne ramenami a poškriabe sa na chrbte. Snaží sa to robiť nenápadne a znervózňuje ju, že ON ju pritom pozoruje)*

ON: *(chvíľu sleduje jej snaženie bez komentára. Nakoniec sa nezdrží)* Tik? Alebo niečo iné?

ONA: Čo iné?

ON: Napríklad – vši...

ONA: No dovoľte...?! *(Oprie sa o stenu a zúrivo sa o ňu trie. Potom sa s uľahčením uvoľní)* Už je dobre. Z času na čas ma to začne svrbieť a nemôžem si pomôcť.

ON: *(podíde k nej, pozorne si ju preštuduje, dokonca ako ju očuchával. Potom sa vráti späť na svoje miesto)* Aha. Tak to je v poriadku – sú to vši. Už som sa bál, že to budú nervy. Neznášam neurotikov.

ONA: *(rozhorčene)* Nikdy som vši nemala... Ja.... *(zostane v rozpakoch, akoby sa k niečomu odhodlávala)* Môžem si vyzliecť kabát?

ON: Ak nenachladnete...

ONA: *(pomaly si rozopína kabát a vyzlieka ho. Keď kabát spadne na zem, vidíme, že má na chrbte anjelské krídla. Zdvihne kabát, vytiahne z neho zrkadielko a neuveriteľne ženským, až márnivým pohybom sa doň pozrie, ako je krídla slušia)* Vyrástli mi, ešte keď som bola malá. Najprv som sa vydesila - nevedela som, čo to je, nikto mi nepovedal, že sa to od určitého veku stáva, že je to – no, povedala by som, bežné. Teda aspoň u niektorých... bytostí.

Keď som sa po nejakom čase zmierila s tým, že na chrbte mi čosi vyrastá, pocítila som akúsi hrdosť. Že dospievam. Že sa konečne stávam skutočnou dospelou bytosťou. Že...

Potom ale pýchu vystriedali obavy. Zdalo sa mi, že rastú akosi pomaly. Že zostanú len také malé, nedovyvinuté... Porovnávala som sa inými bytosťami na obrázkoch starých rytín a obrazov... Keď som videla, aké krídla majú na niektorých obrazoch, prepadala som zúfalstvu. Začala som mať komplexy, že to len ja som taká – plochá.

(Zmení spôsob prejavu, odrazu je vecná a úsečná) Ale potom sa to dalo do poriadku. Vyrástli a ja som už spokojná. *(Pozrie ešte raz do zrkadielka, potom skepticky pripustí)* No, vcelku spokojná...

ON: *(urobí pokus dotknúť sa ich, potom sa zháčí a stiahne ruku späť. Nežne)* Sú – nádherné...

Mlčia, každý sa zaoberá svojimi myšlienkami.

ON: *(váha, akoby so sebou bojoval, akoby sa k niečomu odhodlával. Potom vstane)*
Dovolíte? *(Tiež zhodí z ramien kabát a zostane pred nami stáť s veľkými krídlami)*

ONA: *(najprv je prekvapená, potom si uvedomí, že ON je rovnaká bytosť ako ONA. Nakoniec sa k nemu priblíži a obdivne sa dotkne krídel)* Páni, tie ale sú... krásne...

ZVUK: *pískanie meluzíny, ktoré sa stáva stále silnejšie.*

Vietor akoby odvíjal čaro chvíle a oboch vrátil do reality. Obaja sa pevne zabalí do kabátov

ONA: *(poobzerá sa okolo seba, akoby uvidela stanicu po prvýkrát a celkom inými očami. Zachveje sa)* Tu som ešte nikdy nebola. A neviem, či som niekedy videla desivejšie miesto.

ON: Teraz si už nenavyberáš. Všetky miesta sú len desivé - alebo veľmi desivé.

ONA: Predtým to ale bolo inak.

ON: Predtým bolo všetko inak. Každý vedel, kde je jeho miesto a každý vedel, čo má robiť...

ONA: *(nesmelo)* Aj ja.

ON: *(usmeje sa)* Aj ja... *(sadne si na kufor, z vrečka vytiahne akýsi plán a študuje ho)* Predtým bolo všetko jasné a všetko malo svoj zmysel. My sme boli tu, a oni zas *(ukáže dohu)* tam. Ľudia nevedeli, načo majú anjelov, ale anjeli vedeli, načo majú ľudí. Domnievali sa, že riadia svoj svet a svoje životy, vynálezy, objavy, ale houby... Neriadili nič, ani len tie smradľavé autá. Mali nás, na to sme tu boli my. Pekná koexistencia, len čo je pravda... Ak máš pocit, že tvoj život je pevne nasmerovaný, je to omyl. Život je veľké koľajisko pokryté tisíckami výhybiek. Stačí malý pohyb *(urobí pohyb smerom k výhybke, výhybka hlasno zavrzga a namáhavo sa dá do pohybu)* a si na celkom inde, na inej koľaji *(výhybka sa s oceľovým klapnutím prehodí)*.

ONA: *(len tak mimochodom prehodí výhybku späť, sadne na zem, rukami objíma kolená. Je unavená)* Keď som bola malá, na všetko som chcela nájsť odpoveď. Bola som tvrdohlavá, a večným vypytovaním som už každému liezla na nervy. A aj keď som možno skutočnú odpoveď nedostala, vždy som si vypočula aspoň rozprávku pred spaním. Vtedy mi to stačilo. Dala som otázku a dostala som odpoveď, nech už bola akákoľvek. *(obráti sa Neho)* Vie mi niekto povedať, ako sa to všetko vlastne stalo?

ON: *(len tak mimochodom prehodí opäť výhybku späť)* Pravdu alebo rozprávku?

ONA: *(slabnúcim hlasom)* Teraz mi je to jedno. Potrebujem počuť len hlas... *(zaspáva)*

ON: *(zostane pri nej stáť, akoby ju chce chrániť, Potom prehodí cez ňu svoj kabát)*

Osvetlenie sa začína meniť, zboku prichádzajú ľudia. ON urobí pohyb rukou, výhybka sa prehodí, muži zmenia smer. TMA.

IV. OBRAZ - PAHOROK

(Mľaskavé bahno, špinavé uniformy už dávno nemajú nič spoločné s kedysi snehobielymi rovnošatami, pery majú rozpraskané od páliaceho slnka a neustáleho nedostatku vody.

Stoja, pozrejú spoza pahorku na divákov.)

(Ona je v postave Mladého, On v postave Vojaka)

ONA *(ako Mladý)* Myslíš, že ešte dlho budeme šlapať?

STARÝ *(neodpovedá, potom predsa len veľavravne mykne bradou dopredu, sledujú chrbát stotníka.)*

(Stojí pod vrcholom pahorku, obzerá sa po krajine. Nakoniec sa obrátil tvárou k armáde, zdvihne ruku a širokým oblúkom prstom ukáže k zemi. Hlasný výdych uľahčenia, vojaci vyčerpane klesnú na zem tam, kde práve stoja, zhlboka dýchajú.)

(Nikomu sa nechce hovoriť.)

STOTNÍK *(si tiež sadne)* Tam pred nami *(smerom k divákovi)*, je najväčšia armáda, akú kedy tento svet videl. Všade, až po obzor, sú len vojaci. Vojaci a zbrane.

ONA *(ako Mladý)* Kto sa proti nám spojil?

STOTNÍK Kto?

ON *(ako Vojak - sa uškrnie)* Všetci...

STOTNÍK Nasľubovali im... a očakávania boli príliš veľké, na to, aby im... ľudia dokázali odolať.

STARÝ Boli oklamaní...

STOTNÍK Iste. No to vieme len my... a ich to nezachráni!... *(zloží z hlavy prilbu).*

ONA Michaelov boj to môže vyriešiť...

STOTNÍK To sme si naivne mysleli. Ale mýlili sme sa. Nič sa nevyriešilo, len definitívne rozhodnutie sa odložilo na neskôr.

ONA Počul som, že Michael zvíťazil. Jeho armády...

STOTNÍK To je pravda, zvíťazil, ale šelmu nezničil. Stiahla sa do ústrania a začala

mobilizovať svoje sily. Mala na to dosť času a príležitostí. Michael je dobrý vojvodca a jeho vojaci sú naozaj najlepší na svete. Ale protivník je príliš silný.

ONA *(vstane a pozrie neveriaco na divákov)* Vážne?...

STOTNÍK Už to trvá príliš dlho a ani prostriedky na nápravu nie sú nekonečné...

STARÝ *(pridá sa k NEJ ako Mladému)* Vážne?...

ON *(chce podporiť Stotníka)* Vážne, proroctvá hovoria, že táto chvíľa raz príde...

STARÝ Aká chvíľa?! Aké proroctvá?! Kde si myslíš, že sme?!

ON *(v defenzíve)* Môžeme si o nich myslieť, čo len chceme; môžeme ich relativizovať, zastierať či spochybňovať - proroctvá sú tu však na to, aby sa nakoniec vyplnili...

STOTNÍK Našou úlohou nie je zvažovať ich správnosť. Existuje len poslanie. A našim poslaním je boj. Sme žoldnieri, stvorení pre boj. Pre boj a vojny...

(Akoby si na niečo spomenul, natiahne sa k batohu, vyberie z neho kameň a dlhými ťahmi začne brúsiť ostrie meča. Oči vojakov zhypnotizovane sledujú jeho pohyby.)

STARÝ Teraz nás čaká veľká bitka. Možno najväčšia, akú svet kedy videl.

ONA *(fascinovane pozerá do diaľky, potom zakrúti neveriaco hlavou.)* Toľko vojakov, také obrovské armády...!

STARÝ Neuveriteľné. Straty budú veľké, víťazstvo krvavé...

STOTNÍK Proti nám stojí naozaj dôstojný súper...

ONA Máme teda dôvod k hrdosti? *(zháči sa)* Pýtam sa len, že či to bude stáť za to.

ON Aby si mohol doma rozprávať....?!

ONA Keď myslíš...

ON Prepáč...!

STOTNÍK Ak ťa to upokojí, naša cesta sa už čoskoro skončí. Tento boj bude naozaj posledný...

(Stotník nakoniec skúsil palcom ostrie a spokojne zasunie meč do pošvy. vytiahne z batohu starobyľú mapu, vstane, nakoniec sa poobzerá naokolo)

STARÝ *(ticho, pre seba)* Har-Magedon...
STOTNÍK *(ešte si to skontroluje v mape)* Har-Magedon... Takže sme už tu...
ON Kedy sa to má začať?
STARÝ *(skôr pre seba)* Už...!

(Stotník položí prst na pery, započúva sa do zvukov, prichádzajúcich z neba. Potom pokýva hlavou a obráti sa k vojakom. -)

STOTNÍK Je čas.

(Vytiahne meč, ešte raz si pozorne prezrie jeho čepeľ a pozrie na trubača. Ostrý zvuk poľnice sa rozľahne krajinou, vojaci zhodia kabáty, majú pod nimi krídla - milióny krídel nad ich hlavami sa rozšumejú v podvečernom vetre. - ON a ONA zrazu si nevedia predstaviť, že pôjdu do útoku a vrhnú sa navzájom do náruče... - Zvuk krídel prehluší aj svetlo, TMA.)

V. OBRAZ

Svetelne sa opäť prel'neme do atmosféry stanice. Ona leží s jeho kabátom prehodeným cez seba. On rovnako sedí pri nej.

ONA: To si bol teda ty...

ON: Tak to vyzerá... *(poodíde od nej)*

ONA: Aká je cena za prežitie?

ON: Záleží na okolnostiach. Zvyčajne býva vysoká.

ONA: Veľmi vysoká?

ON: *(začne čudne kňučať, potom to kňučanie pretaví do prívahu slov)* Niekedy až nesmierne. Utrpenie sa nedá zmerať, ale dá sa celkom dobre odhadnúť. Bez bližšej kvantifikácie – ale aj kvalifikovaný odhad svoju hodnotu. Okrem toho – všetko je to len o poriadku. O poriadku a systematičnosti.

ONA: Tak tomu asi celkom nerozumiem...

ON: Tomu netreba rozumieť. To je proste fakt. Jednoznačne daná vec. Axióma. Pre niekoho je charakteristické uctievanie princípu poriadku, pre iného zas vyznávanie chaosu. Ja napríklad som bol vždy systematik... Už od mala... Vedel som, že všetko má svoje

miesto a svoj účel a že keď existujú pravidlá, vždy je na čom stavať. A ja som si ctil pravidlá... Odjakživa. Už ako dieťa... Neporiadok vo mne vyvolával nepokoj, nervozitu, ba až úzkosť. Ale aj naopak – ak všetky moje veci boli na svojom mieste, rozdelené podľa veľkosti, farby alebo dokonca materiálu, rozhostil sa vo mne pokoj a mier. Ba dokonca až akýsi pocit predurčenosti, pretože len ten, kto zvládne chaos sveta, je predurčený k veľkým činom. (*Emotívny prejav prejde do vecného konštatovania*) Ostatne – myslím si, že práve v tom sa líšime od ľudí. To by malo byť aj kritérium pre výber anjelov. Poriadok musí byť... Lebo len ten, kto zvládne sám seba a svoje konanie, má právo predurčovať osudy druhých. (*Zamyslene sa dotkne výhybky, potom zas ruku stiahne späť*) Ľudia vždy boli chaotici.

V termodynamike existuje pojem „entropia“. Je to fyzikálna veličina, ktorá charakterizuje neusporiadanosť, náhodnosť alebo mieru neurčitosti systému. Entropia sa dá zmerať - ale chaos, ktorý majú na svedomí ľudia, nie. Ten býva nesmierny... Nesmierny a neohraničený...

Ľudia sa vždy zaklínali magickým slovíčkom „sloboda“. Hovorili, že len sloboda jednotlivca má hodnotu a že sloboda určuje ďalší život individua. Pche - pekná ilúzia. Ale našťastie sme tu boli my, aby sme tej ich slobode dodali rozumné mantinely. „Sloboda je poznaná nevyhnutnosť“, povedal jeden ľudský filozof. A to je zas len ďalšia ilúzia – je to nepoznaná nevyhnutnosť, a bolo len na nás, aby sme im ilúziu ponechali. Inak by sa v tej slobodnej eufórii celkom vytĺkli -

Ale teraz nás to už nemusí zaujímať... Ľudia majú, čo odjakživa chceli a k čomu smerovali. Chaotici prehrávajú, prežívajú len systematici – a to bez ohľadu na to, na akej hore sa odohrá posledná bitka. Aj tu máš exaktný dôkaz - nevyhynuli anjeli, ale ľudia...

ONA: (*premýšľa nad jeho slovami, potom ju čosi napadne*) Ale k čomu sú ešte anjeli, ak všetci ľudia sú ... Ak ľudia už nie sú? Pre koho máme robiť dobro a zlo, koho osudy budeme presmerovávať?

ON: (*nedochádza mu to, stále to berie ako filozofickú debatu*) Dobro a zlo sú abstraktné pojmy, moja milá.

ONA: (*trpko*) V tomto prípade sú naozaj už len abstraktné. Bez ľudí...

ON: (*zháči sa, potom pokrčí ramenami*)

ONA: Čo môžu v takomto prípade robiť anjeli?

ON: *(pleskne po kufríku)* To, čo vždy – hrať na harfu.

ONA: V takejto situácii? Nie je to trochu málo?

ON: *(zakľučí, tak zvláštne, potom opäť pokojne)* Poznáš iné riešenie? *(Pootvorí kufor, vytiahne z neho archaickú harfu a začne hrať)*

ONA: *(pozoruje ho, ale produkciou nie je veľmi nadšená)* Niekedy sú také dni, kedy by som radšej hrala na saxofón.

ON: Máš pravdu. *(Odloží harfu do kufra, zaklapne ho, poobzerá sa okolo seba, akoby chcel prísť na iné myšlienky. Začne prehrabávať na polici)* Hm, veľa tu po ľuďoch nezostalo... Staré noviny, zdrapy handier, vyschnuté farby, oleje... *(zdvihne akúsi fľaštičku, privonia k nej a odporom zmraští tvár)* Kyselina... *(neopatrne nahne fľašu, vyčľapne z nej obsah, a uskočí)* A ešte aj otvorená... Fúj! A potom že máme byť – sme mali byť... - k ľudstvu milosrdní... *(postaví sa k tabuli s jazdným poriadkom a z dlhej chvíle ho študuje. Potom pozrie na hodinky a odvráti sa)*

ONA: Vravíte vo štvrtok?

ON: Uhm.

ONA: Skôr nepríde?

ON: Nevyjednávaj. Niektoré vlaky neurýchliš.

ONA: Viem. Ale na niektoré by som rada zabudla.

ON: Čo sú to za nápady?

ONA: Neviem. Len mi tak napadlo. *(Zamyslene si prezerá krídla)* Kedysi dávno sa vraj anjeli presúvali z miesta na miesto pomocou krídel. Stúpali vyššie ako vtáci, oceány prekonávali pomocou vzdušných prúdov... Jedno mávnutie a preletel si ponad les. Ďalší pohyb krídlami a bol si v oblakoch. Ľudia sa zdali ako malé bodky... Malé mravce.

ON: Správny postreh. Nie sú nič iné.

ONA: Ale niečo dokázali vytvoriť. Nádherné stavby...

ON: To dokázali aj mravce...

ONA: ...umenie, filozofiu... Renesancia, barok, impresionizmus... To ste u mravcov nenašiel...

ON: A priniesol expresionizmus, impresionizmus a čojaviemčo ľudstvu viac šťastia?
Mravce sú ešte stále tu. A ľudia ... *(zľahka si fúkne do dlane, akoby z nej čosi odľúkol)*

ONA: *(konštatuje)* Nemáte ich veľmi v láske, že...!?

ON: Ľudí? *(mykne plecami)* Hm. Môžu mi byť ukradnutí. Sú mi fuk. Úplne jedno... Nie som tu na to, aby som niekoho miloval. A už vôbec nie ľudí...

ONA: Čo vám na nich vadí?

ON: Čo mi vadí? Dost'. Takmer všetko. Malichernosť, úzkoprsosť, záludnosť, pomstychtivosť, nafúkanosť... Neschopnosť vidieť veci dopredu...

ONA: Nie každý má dar predvídavosti.

ON: To nie je o nadprirodzených schopnostiach. Nie, nie... Nemám nič proti ľuďom, ale dokážem ich akceptovať len do tej miery, pokiaľ vďaka nim môžem plniť svoje poslanie.

ONA: Riadiť ich osudy?

ON: Presne... Riadiť ich osudy...

ONA: A keď tu už nebudú?

ON: *(zrazu mu to celé dôjde. Sadne si na kufor)* Potom... Tak... - Budem anjel na prázdninách...

ONA: Skôr vo výslužbe...

ON: Čože?

ONA: Anjel vo výslužbe. Nikto nás už nebude potrebovať

ON: *(neisto)* To je pekne hlúpy vtip.

ONA: Prečo si myslíš, že je to vtip?

ON: *(mlčí)*

ZVUK: *kvôli vietor, zrazu sa rozkýve výhybka a ozve sa škripot*

ONA: Žeby predsa vlak?

ON: *(pozrie na hodinky)* Nezmysel... To určite ty! *(Ona pokrúti bezmocne hlavou)*... *(On ide k výhybke, tá sa sama od seba prehodi)* Čo to je? To nie je predsa možné...

ONA *tiež vstane, priblíži sa k výhybke, ktorá akoby začal žiť vlastným životom. S pohybom výhybky sa striedavo mení osvetlenie a začne duť silná meluzína. Obaja začnú ustupovať. Ale tma ich vtiahne opačným smerom, ako chceli ísť, rovnako ako predtým ľudí.)*

VI. OBRAZ – PIESOK

Sme naspäť pri pahorku... Na jednom z nich sedí Archie, robí si selfie. ON sa prekvapene ocitá pri ňom. Vôbec nevie, čo sa deje.

ARCHIE: Archeológia dokáže byť očarujúca - ale niektoré veci sú v nej doslova príšerné. Napríklad taký čas...

ON: Prosím...?

ARCHIE *(nepozrie naňho)* Čas. V tejto branži beží čas úplne iným tempom ako v živote obyčajného smrteľníka. Ak máte sklony počítat' hodiny či nedajbože minúty, ak máte nutkanie podchvíľou pozerat' sa na hodinky alebo ak máte tendenciu racionálne si rozplánovať svoj deň, tak archeológia je pre vás tou najnevhodnejšou profesiou. Ved' čo znamená mesiac či rok tam, kde sa vraciate späť o tisícročia? Akú hodnotu má hodina či minúta, ak sa dotýkate predmetov starých ako ľudstvo samo?

ON: *(nesústredene)* Čo prosím? - Minúta? To sa pýtate vy mňa?!

ARCHIE: *(postaví sa a s rozkošou sa pozerá okolo seba, ON sa pokúša zistiť, či ho vôbec vidí)* Alebo piesok... Niekedy mám pocit, že môj život sa zrodil z piesku, v piesku som ho prežil a v piesok sa nakoniec aj obrátil. Piesok a hlina – to je čosi, o čom sa mi už aj sníva. Piesok na raňajky, piesok na obed, piesok na večeru a na dobrú noc ešte malá piesočná búrka ako darčekový bonus. Preosievanie tisícov ton piesku bagatelizuje aj príslovie o hľadaní ihly v kope sena. Môžete mi veriť – hľadanie hlineného črepu v nekonečnej púšti je oveľa namáhavejšie. A zároveň aj beznádejnejšie. Lebo ak sa vám ho nakoniec aj podarí nájsť, je to len začiatok pátrania po tisícoch ďalších úlomkov. Čím vzácnejší exponát, tým viac a na drobnejšie kúsky je rozdrvený. Toto nikdy nekončiacie hľadanie učí trpezlivosti a vieru nahrádza fatalizmom.

ON: On hovorí o trpezlivosti?! - Ja sa asi zbláznim!...

ARCHIE Hovorím, trpezlivosť!... Jeff!

ON: Jeff?!

(Výnori sa ONA – pozerá o čo mu ide...)

JEFF: Len sa nezblázní...!(*Ide k Archiemu.*)

ARCHIE: (selfie) A ešte na niečo som takmer zabudol... - Prekvapenie. Je základnou esenciou archeológie, pretože nikdy nevieš, čo ťa v to oceáne piesku čaká. A to je na tom úžasné.

Aspoň si to myslím....

Aj preto som sa rozhodol opustiť osvedčené náleziská a vydať sa do tejto doteraz nezmapovanej púšte. „Tam ešte nikto nekopal. Dúfam, že viete, čo robíte,“ povedal mi pri odchode jeden z mecenášov. Prikývol som. Ostatne, čo iného som mu na to mohol povedať...?

(*štartujú z helikoptérou*)

JEFF (*preberie sa z letargie, niečo našiel*)

ARCHIE: Čo máš, Jeff?

JEFF Dúfam, že to nebude len kostra nejakého zblúdeného beduína.

ONA (*na pahorku - po tichu Archiemu*) Kde sme?! - (JEMU) Kde sme...

ON Sleduj, niečo našli!...- jedna noha zakončená zvyškami sandálu! – Druhá...!

ONA: Čo?!

ON: Noha!

JEFF: (ako v tranze) - jedna noha zakončená zvyškami sandálu!

ARCHIE. Jeff?

JEFF: - Kovové ozdoby, kúsky hrubej kože pozdĺžneho tvaru... Vyzerá to ako nejaké puzdro...

ARCHIE: (uvidí nález, zrazu si rozumejú, celá afektovanosť je preč) Panebože! Žeby tulec na šípy? - Nemyslím. Na tulec je to príliš úzke. To bude pošva meča.

JEFF: Takže bojovník? Žiaden zblúdený pastier?

ARCHIE: Vyzerá to tak. A rozhodne to nebol žiaden obyčajný vojak alebo nájomný žoldnier. Pozri na tie vypracované ornamenty... Je v tom niečo ... Aristokratické...

JEFF Prilba! - V ruke má meč!!! Je to bojovník!...

(*ONA sa začína obzerať*)

ON: (*po tichu*) Smrť muža zrejme zastihla náhle.

ARCHIE: Smrť muža zrejme zastihla náhle. – Počkaj, zakreslím to!

JEFF: A toto je zasa čo?

ON: *(pre seba)* Plášť s kostenou výstužou...

JEFF: Plášť s kostenou výstužou? Možné by to bolo, ale - videl si už niečo také?

(ON natiahne ku kamere ruku.)

ARCHIE: No. Nevidím už nič.

ONA Povedz, že to zle chápem...! Prosím –

ON: *(len ticho kňučí, stiahne ruku)*

ONA: *(nevie, čo s rukami a vôbec, tak vytiahne loptičky a začne žonglovať)*

(Po chvíli)

ARCHIE: *(s uľahčením)* Naskočilo! - Už viem, čo sme našli!...

JEFF: Ticho! Nehovor to!...

ARCHIE: Vieš, čo to je? Žiaden plášť, žiadne výstuže... Krídla... KRÍDLA!

JEFF: *(preberá sa)* Čože? - Tak to je fajn - povieš mi to ráno a ja budem mať radosť...

ARCHIE: *(vynorí sa z jamy)* No, krídla... Aleae! Wings! Flügel!! Pozri - vidíš tieto výstupky nad jeho lopatkami? Tu začínajú, odtiaľ vyrastajú. A tie kostičky, to je skelet krídel.

JEFF: Neverím!... ja som sa asi zbláznil!...

ARCHIE: Tak sme sa asi zbláznili obaja....

JEFF. *(zreve)* Dobre!!! - ...Anjel!...

ARCHIE: Vieš, čo to znamená? ... - *(zamyslí sa)* Ale jeden anjel tiež nemusí znamenať vôbec nič... -

ONA: Iba keby...

JEFF: Iba keby -

ARCHIE: Iba keby čo, kristepane..?!

JEFF. Zapni sonar!

ARCHIE Vidiš to, čo ja?!

JEFF - Tu je ďalší... A tu ešte jeden...

ARCHIE: Aj tu... *(zmätene)* Ďalší...A ďalší..."

JEFF: Sú ich tu milióny a milióny... jasné!

ARCHIE: Preboha - vie mi niekto povedať, čo sa to tu vlastne stalo?!

ON: Har-magedon...

JEFF: Prevrat v dejinách. Revolúcia v náboženstve, voda na mlyn skeptikom
aj sektárom... Odrazová plocha pre pochybnosti alebo posledná tehlička pre
chrám istoty. Môže to byť začiatok novej éry alebo koniec starej... *(rozosmeje
sa)* Har-magedon!!! Áno – Har-magedon!!! - *(zrazu zvažnie)* Ľudia vyhrali...!

ARCHIE: *(zašepká)* Bože môj!...

(Pomaly sa zotmie.)

VII. OBRAZ

Svetelne sa opäť prel'neme do atmosféry stanice. Obaja zhrození pozerajú pred seba...

ONA: Takže my? Nie ľudia - ale my? Veď ty si hovoril....

ON: Nikto nie je neomylný.

ONA: *(trpkó, až hystericky, k nebu)* Naozaj nikto! Vždy ma učili, že mám robiť dobro.
Hustili to do mňa v škole aj na nebi... Vraj pomáhať ľuďom, viesť ich, držať nad nimi
ochrannú ruku. *(pozrie na ruku)* Túto? Alebo tú druhú? A tak celý život strávim v
takomto neprirodzenom postoji a potom sa dozviem čo? - Že to nebolo o pomoci,
o dobre, o ochrane, ani o všade prítomnej a všeobjímajúcej láske... Ale len a len
o manipulácii.

ON: Spamätaj sa! Nikto nikým nikdy nemanipuloval. A nepleť si poslanie
so zlomyseľnosťou. – A okrem toho -...

ONA: Nie? A čo iné to je – výhybky, presmerovanie osudov, zdanlivo láskyplné posunutie
smerom – kam?! k priepasti...! Ľudia si snáď svoj osud vyberajú? Alebo sa k tragédii
dostávajú zlosovaním? My nič – my len muzikanti, hráči na harfu?

ON: Hovorím, spamätaj sa!!! Ľudia prežili, to my sme – Okrem toho, nič zlého sme
nerobili!

ONA: Mali na to právo!! „Primum non nocere – V prvom rade neškodiť“, učil Hippokrates
lekárov. Ľudských lekárov... V čom sme iní, že by sa na nás nemala vzťahovať ani len
táto zásada? Sme niečím výnimoční, ak do svojich rúk berieme výsadu rozhodovania,
komu škodiť a komu pomáhať? A vôbec - kto stanoví kritéria? Alebo to je len na
ľubovôli každého z nás?

ON: Si hysterická. Prestaň. - Niektó ťa bude počuť...

ONA: Niektó? *(nahlas)* A kto, keď sme tu zostali už len sami dvaja? Haló – Anjeličkovia!
Ludkovia! Ozvite sa!

Všade je ticho, počuť len zvuk meluzíny...

ON: Ešte chvíľu a urobíš z nás vrahov...!

ONA: Ja? Ja že z nás robím vrahov? Spomínaš si? Krvou baránka urobte znamenie na dverách a verajách svojich... Tisíce anjelov smrti vtrhlo do mesta s nahými mečmi, pobili všetkých prvorodených v egyptskej krajine a z domov sa ozýval nárek a plač. To je v poriadku? Len sme plnili rozkazy? My sme vlastne len tí značkári – inak máme v podstate čisté ruky?

ON: Dost'!!! *(v bezmocnej zúrivosti zmetie predmety z police na zem. Na polici zostane len fľaška s žieravinou. Schytí a obsah chrstne JEJ do tváre.)*

ONA: *(Výkrikne, drží si tvár, snaží sa dostať žieravinu z tváre preč.)* Nič nevidím. Vôbec nič nevidím...

ON: Odpusť, toto som nechcel...!

ONA: *(obráti tvár za zvukom)* Čo je to?

(Z diaľky začujeme približovať sa zvuk vlaku.)

ON: Štvrtok...!

ONA: Čo teraz?

(Zvuk vlaku prichádza, TMA. Vlak sa pohne, odchádza.)

(Svetlo. Studené modré svetlo sa zmenilo na žiarivé farby. Výhybisko je prázdne, no po chvíli sa z ľudských harabúrd vynorí ON. Príde k loptičkám, ktoré tam nechala ona, ovonia ich, snaží sa zachytiť jej pach... Začne si pomaly žonglovať, no pozrie za vlakom a loptičky odloží...)

ON: *(pozrie na haraburdy)* Už je preč...

ONA: *(vynorí sa so zatvorenými očami)* Štvrtok?...

ON: Aj ten...

(zakrúti hlavou, skladá si krídla) Čo s takým svetom, ak na ňom už nie je miesto ani pre anjelov?

ONA: Anjel, ktorý príde o krídla, stáva sa človekom?

ON: Som – nahý...

ONA: *(aj Ona si zloží krídla)* Nepozerať sa na mňa... Ja...aj ja som...

(ON podíde k nej a objíma ju, akoby je chcel chrániť pred celým svetom.)

ONA: Čo myslíš... Znamená to, že sme... *(hanblivo)* ľudia?

ON: *(nežne na ňu pozerá, potom s čiernym humorom)* Mohli sme dopadnúť aj horšie, nemyslíš?

ONA: *(s úsmevom)* Vážne? – *(zvážnie)* Čo teraz?

(Prejde jej rukou po tvári, akoby sa pokúšal o zázrak alebo zistiť, nakoľko je jej slepota neodvratiteľná... Potom ho niečo napadne... poodíde od nej o pár krokov, párkrát si nadhodí loptičku v ruke...)

ON: Hóp! Chytaj! *(potom jej ju hodí.)*

ONA: *(náhle otvorí oči, aby chytila loptičky)*

ON: ... hohóó!... *(usmeje sa)*

(ONA začne s nimi žonglovať. On na ňu s uľahčením pozerá a potom začne od nej loptičky preberať. Žonglujú svoj prvý spoločný ľudský tanec.)

(Svetlo pomaly zhasína.)

K o n i e c.